

XIV Światowy Kongres Prawa Rolnego

San José 12–15 września 2016 r.

W stolicy Kostaryki odbył się XIV Światowy Kongres Prawa Rolnego. Jego organizatorami było Światowe Stowarzyszenie Agrarystów Uniwersyteckich (Unión Mundial de Agraristas Universitarios – UMAU) we współpracy z Wydziałem Prawa Uniwersytetu Kostarykańskiego oraz Kostarykańską Radą Adwokacką. W obradach uczestniczyli przedstawiciele nauki prawa rolnego, praktycy, członkowie stowarzyszeń prawa rolnego, a także studenci oraz rolnicy ze wszystkich stron świata. W kongresie wzięło udział ponad 250 osób z 42 krajów i wygłoszono ponad 60 referatów.

Kongres został poświęcony uczczeniu działalności naukowej i organizacyjnej jednego z założycieli Światowego Stowarzyszenia Prawników Agrarystów i cenionego kostarykańskiego agrarysty – profesora Ricarda Zeledón Zeledóna. Jego dokonania i zasługi na rzecz popularyzacji prawa rolnego oraz integracji środowiska naukowego na całym świecie przybliżyli ustępujący prezydent UMAU oraz emerytowany profesor Sant’Anna Scuola Universitaria Superiore z Pizy (Włochy) – Alfredo Massart oraz ustępujący sekretarz generalny UMAU, profesor Uniwersytetu Kostarykańskiego – Enrique Napoleon Ulate Chacón.

Sam temat kongresu nie był przypadkowy. Problematyka „Źródeł prawa rolnego polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich, sprawiedliwości w rolnictwie i pokoju społecznego” stanowi bowiem przedmiot zainteresowania agrarystów z różnych państw, poruszana jest także od dawna w licznych publikacjach, jak również na konferencjach naukowych. Zagadnienia te są niezwykle istotne zwłaszcza z perspektywy krajów Ameryki Środkowej i Południowej, których gospodarka oparta jest w przeważającej mierze na rolnictwie. Strukturę agrarną tych państw charakteryzuje zaś skupienie ziemi rolnej w rękach nielicznych latyfundystów wykorzystujących niekorzystne położenie miejscowej i ubogiej ludności rolniczej. O znaczeniu tej problematyki, jej wielorakich aspektach i „motywach” konferencji mówili w ramach wprowadzenia profesorowie Alfredo Massart oraz Enrique Napolen Ulate Chacón.

Referat wprowadzający poświęcony „Źródłom współczesnego prawa rolnego” wygłosił podczas aktu inauguracyjnego profesor Ricardo Zeledón Zeledón. Poruszone w nim wątki można traktować jako uniwersalne, gdyż zawierają one informacje i oceny odnoszące się do rozwoju nauki prawa rolnego, wskazując przy tym na niektóre zagrożenia i perspektywy. Zróżnicowany charakter źródeł prawa rolnego i regulacji prawno-rolnych umożliwia rozwijanie szerokiej współpracy międzynarodowej. Z pewnością, jak stwierdził referent w konkluzji, tematów badawczych dla agrarystów – choćby z uwagi na nowe wyzwania w postaci zagrożeń dla bezpieczeństwa żywnościowego w skali globalnej, przeobrażeń struktury współczesnego rolnictwa (*landgrabbing*) oraz środowiska naturalnego (emisja gazów cieplarnianych do atmosfery) – nie zabraknie.

Po wystąpieniu profesora nastąpiło symboliczne ustąpienie dotychczasowych władz UMAU i powołanie nowych. Prezydentem Światowego Związku Agrarystów Uniwersyteckich został profesor Leonardo Fabio Pastorino z Uniwersytetu w la Placie (Argentyna), a sekretarzem generalnym profesor Ángel Sánchez Hernández z Uniwersytetu la Riojy (Hiszpania). Dalsze obrady toczyły się w ramach paneli dyskusyjnych odpowiadających tematyce konferencji. Pierwszy z nich dotyczył „Źródeł współczesnego prawa rolnego”, kolejny – „Sektora publicznego rolnictwa, polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich”, ostatni zaś został poświęcony zagadnieniom „Sprawiedliwości w rolnictwie i pokojowi społecznemu”.

W ramach drugiego bloku tematycznego referaty zaprezentowała polska delegacja, stanowiąca jedną z najliczniejszych reprezentacji krajowych. Pierwszy referat ze strony polskiej wygłosiła dr Izabela Lipińska (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), przedstawiając problematykę Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) z perspektywy zarządzania ryzykiem w procesie produkcyjnym w rolnictwie. Referentka wykazała, że bez zwiększenia przez państwa członkowskie Unii Europejskiej wysokości krajowych funduszy przeznaczanych na pomoc publiczną dla rolnictwa środki oferowane przez WPR rolną okazały się niewystarczające do dalszego rozwoju działalności wytwórczej w tym sektorze gospodarki. Następnie referat „Prawne mechanizmy ochrony gospodarstw rodzinnych w Polsce” wygłosił prof. Jerzy Bieluk (Uniwersytet w Białymstoku), który skupił się na przedstawieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemią rolną zawartych w nowej ustawie z 1 maja 2016 r o kształtowaniu ustroju rolnego i jej skutków dla polskich gospodarstw rodzinnych.

Z kolei prof. Dorota Łobos-Kotowska (Uniwersytet Śląski w Katowicach) w referacie „Status prawny rolnika z perspektywy prawa cywilnego materialnego i formalnego” poruszyła kwestię zakwalifikowania rolnika jako przedsiębiorcy i działalności rolniczej jako działalności gospodarczej w świetle Kodeksu cywilnego i Kodeksu postępowania cywilnego. Kolejny referat przedstawił dr Przemysław Litwiniuk (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie), który omówił niezwykle praktyczną problematykę „Prawnych instrumentów kształtowania współczesnej struktury agrarnej w wybranych państwach Unii Europejskiej”, zwracając przy tym uwagę na znaczenie podstawowych atrybutów produkcji rolnej (takich jak praca, ziemia i kapitał) w kontekście zakończenia w 2016 r. okresu ochronnego w zakresie obrotu ziemią

rolną w państwach członkowskich, które przystąpiły do Unii Europejskiej w 2004 r. i związanej z tym konieczności wprowadzenia nowych regulacji krajowych ograniczających obrót ziemią rolną.

Katedrę Prawa Rolnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu reprezentował mgr Krzysztof Róžański (tłumacz polskiej delegacji); wygłosił on referat „Rola określenia statusu prawnego działalności pszczelarskiej dla jej ochrony i wsparcia w świetle regulacji prawnej Unii Europejskiej”, w którym podjął próbę kwalifikacji prawnej działalności pszczelarskiej jako działalności gospodarczej i jako działalności rolniczej.

Poza tym w kongresie wzięli udział: dr Paweł Gała (Uniwersytet Śląski w Katowicach), mgr Anna Gała, mgr Elżbieta Gajewska oraz mgr Arkadiusz Bińczyk. Warto podkreślić, że organizator światowego kongresu – prof. Enrique Napoleon Ulate Chacón – doceniając wkład merytoryczny polskiej delegacji, wysłał na ręce przewodniczącego Polskiego Stowarzyszenia Prawników Agrarystów profesora Romana Budznowskiego list gratulacyjny.

Kongres zakończył się oficjalną kolacją, podczas której ustępujące władze UMAU podsumowały dotychczasową działalność stowarzyszenia oraz część naukową i organizacyjną konferencji. Kolejny Kongres Prawa Rolnego odbędzie się w Polsce (w Poznaniu), a jego organizację powierzono Polskiemu Stowarzyszeniu Prawników Agrarystów oraz Katedrze Prawa Rolnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

KRZYSZTOF RÓŻAŃSKI, IZABELA LIPIŃSKA

PRZEGLĄD PRAWA ROLNEGO

NR 1 (20) – 2017, 327–329

DOI: 10.14746/ppr.2017.20.1.20